gemeente Tholen

GEMEENTEBLAD

Officiële uitgave van de gemeente Tholen

Nr. 541310

19 november

2026

Beleidsregels middelen en inkomen Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Tholen 2027

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tholen;
gelet op:

- titel 4.3 van de Algemene wet bestuursrecht;
- artikel 160 lid 1 onder a, van de Gemeentewet;
- artikelen 3, 9, 13, 18, 18-a, 18-8, 22a, 23,31, 32, 34, 34a, 34b, 41, 43a, 44 en 54 van de Participatiewet;
- artikelen 3, 4, 8, 13, 15a, 16a, 20 en 20a van de IOAW en
- artikelen 3, 4, 8, 13, 15a, 16a, 20 en 20a van de IOAZ.

Gezien het voorstel van team Samenleving tot het opstellen van beleidsregels voor de implementatie van de Participatiewet in Balans;

besluit de volgende regeling vast te stellen:

Beleidsregels middelen en inkomen Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Tholen 2027

Hoofdstuk 1 ALGEMEEN

Artikel 1. Begrippen

1. Alle begrippen die in deze beleidsregels gebruikt worden en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet en de Algemene wet bestuursrecht (Awb).
2. In deze beleidsregels wordt verstaan onder:
   a. belanghebbende: de persoon die bijstand aanvraagt, aan wie bijstand is toegekend dan wel daar mee samenwoont;
   b. bijstand: uitkering op grond van de Participatiewet;
   c. college: college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tholen;
   d. gemeente: college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tholen;
   e. immateriële schade: schade bestaande uit ander nadeel dan vermogensschade, als bedoeld in de artikelen 106 en 107 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek;
   f. inkomstenvrijlating: de vrijlating, bedoeld in artikel 34a, eerste lid van de Participatiewet, artikel 8 van de IOAW en artikel 8, van de IOAZ;
   g. IOAW: Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
   h. IOAZ: Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;
   i. jongere: de belanghebbende of het gezin, bedoeld in artikel 41, vierde lid, van de wet;
   j. kennismakingsperiode: een periode van maximaal 6 maanden waarin het college belanghebbenden toestemming geeft om samen te wonen zonder dit al aan te merken als een gezamenlijke huishouding;
   k. materiële schade: vermogensschade als bedoeld in artikel 96 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek;
   l. premie voor arbeidsinschakeling: de premie, bedoeld in artikel 31, eerste lid, onderdeel j, van de Participatiewet;
   m. probleemschulden: schulden die naar het oordeel van het college in redelijkheid niet meer afgelost kunnen worden;
   n. schadevergoeding: een vergoeding voor geleden of nog te lijden schade;
   o. totaalinkomen: de som van het inkomen, bedoeld in artikel 32 van de Participatiewet, waarover betrokkene in de desbetreffende maand in redelijkheid kan beschikken en de in deze maand verstrekte aanvullende algemene bijstand;
   p. schuldregeling: een schuldregeling op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening of de Wet schuldsanering natuurlijke personen;
   q. wet: Participatiewet;
   r. Wmo 2015: Wet maatschappelijke ondersteuning 2015;
   s. zoektermijn: de termijn van vier weken, genoemd in artikel 41, vierde lid, van de Wet;
   t. WML: Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML). Deze wet regelt niet alleen het wettelijke minimumloon, maar ook de minimale vakantiebijslag (vakantiegeld) waarop werknemers recht hebben.

Artikel 3. Gezamenlijke huishouding

Artikel 3.1 Kennismakingsperiode

Artikel 3.1.1 Gezamenlijke huishouding

1. Van een gezamenlijke huishouding is sprake indien twee personen hun hoofdverblijf in dezelfde woning hebben en zij blijk geven zorg te dragen voor elkaar door middel van het leveren van een bijdrage in de kosten van de huishouding dan wel anderszins.
2. Voor de vaststelling van het hoofdverblijf is de feitelijke situatie bepalend en niet de inschrijving in het BRP of het hebben van een (huur)woning op een ander adres dan het adres waar de belanghebbende hoofdzakelijk verblijft.
3. Zorgdragen voor elkaar door het leveren van een bijdrage in de kosten van het huishouden dan wel anderszins, kan onder andere blijken uit het leveren van een financiële bijdrage in de vaste lasten, de boodschappen en incidentele kosten, dan wel andere wederzijdse zorg.

Artikel 3.1.2 Kennismakingsperiode

1. De gemeente kan op aanvraag een kennismakingsperiode toestaan van maximaal zes maanden. Als in de vijf jaar voorafgaand aan de aanvraag al eerder een kennismakingsperiode is toegekend, wordt de aanvraag afgewezen.
2. De kennismakingsperiode begint niet eerder dan nadat de gemeente schriftelijk toestemming heeft verleend.
3. Gedurende de kennismakingsperiode wordt de uitkering die de belanghebbende ontving ongewijzigd voortgezet. Wijziging van de uitkering is wel aan de orde als andere omstandigheden daartoe aanleiding geven (bijvoorbeeld de ontvangst van vermogen of het aanvaarden van werk).
4. Als gedurende de kennismakingsperiode één van de partners in detentie komt, in een inrichting moet verblijven of langer dan 28 dagen in het buitenland verblijft, leidt dit niet tot verlenging van de oorspronkelijk vastgestelde periode van zes maanden.
5. De inlichtingenplicht is gedurende de kennismakingsperiode op beide belanghebbenden van toepassing.

Artikel 3.1.3 Voorwaarden voor toekenning kennismakingsperiode

Voorwaarden voor toekenning kennismakingsperiode zijn:

a. de kennismakingsperiode dient schriftelijk en vooraf door beide partners bij de gemeente te worden aangevraagd;
b. de bepaling uit sub a geldt ook als één partner geen uitkering heeft;
c. wanneer beide partners een uitkering ontvangen maar niet in dezelfde gemeente, dan bestaat het recht op de kennismakingsperiode alleen wanneer beide gemeenten hierin toestemmen;
d. gedurende de kennismakingsperiode dienen beide partners hun eigen woonadres aan te houden en op dat woonadres ingeschreven te blijven staan in het BRP; en
e. de eventuele verhuurder dient op de hoogte en akkoord te zijn met het tijdelijk niet voltijds bewonen van de woonruimte.

Artikel 3.1.4 Uitsluiting

Geen recht op een kennismakingsperiode bestaat indien:

a. al sprake is van een gezamenlijke huishouding (als bedoeld in artikel 3.1.1 van deze beleidsregels) of er een rechtsvermoeden bestaat van een gezamenlijke huishouding (als bedoeld in artikel 3 lid 4 van de wet);
b. belanghebbenden reeds voorbereidingen hebben getroffen voor een huwelijk of geregistreerd partnerschap;
c. één van de belanghebbenden in de periode van vijf jaar voorafgaand aan de aanvraag van de kennismakingsperiode al gebruik heeft gemaakt van de kennismakingsperiode;
d. niet wordt voldaan aan de voorwaarden genoemd in artikel 3.1.3 van deze beleidsregels;
e. aanvragers bloedverwanten in de eerste of tweede graad zijn.

Hoofdstuk 2 RECHTEN EN PLICHTEN

Artikel 9. Verplichtingen

Artikel 9.1 Ontheffing wegens intensieve zorgtaken

Artikel 9.1.1 Ontheffing wegens intensieve zorgtaken

1. Zorgtaken zoals bedoeld in artikel 9, tweede lid, Participatiewet kunnen in bepaalde gevallen als dringende redenen worden aangemerkt op grond waarvan een ontheffing als bedoeld in artikel 7, eerste lid, kan worden verleend.
2. De zorgtaak die wordt aangemerkt als dringende reden moet voldoen aan de volgende voorwaarden:
   a. de betreffende zorgtaak is niet te combineren met de verplichting tot arbeidsinschakeling;
   b. er kan voor de zorgtaak geen of slechts een gedeeltelijk beroep worden gedaan op een voorliggende voorziening;
   c. het betreft bijzondere zorg voor een zieke / anderszins hulpbehoevende bloed- of aanverwant, en dus niet reguliere opvoeding of zorg.

Artikel 13. Uitsluiting van bijstand

Artikel 13.1 Verblijf buiten Nederland

Artikel 13.1.1 Verblijf buiten Nederland

Op grond van artikel 13 lid 1 onder e van de Wet is het voor de persoon die jonger is dan de pensioengerechtigde leeftijd toegestaan om maximaal 4 weken per kalenderjaar in het buitenland te verblijven. Voor personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt geldt een maximum van 13 weken (artikel 13 lid 4 van de Wet).

Op grond van jurisprudentie geldt dat een betrokkene op de dag van vertrek verblijf houdt in Nederland en op de dag van terugkeer verblijf houdt buiten Nederland

Het verblijf in het buitenland hoeft niet een aaneengesloten periode te zijn, mits de 4 of 13 weken niet worden overschreden. Als een aaneengesloten periode van verblijf in twee opeenvolgende kalenderjaren valt, mag de maximale duur van dit verblijf niet langer zijn dan de duur die voor één kalenderjaar is toegestaan. Dat wil zeggen 4 of 13 weken.

Als de toegestane verblijfsduur in het buitenland wordt overschreden, dan eindigt in beginsel het recht op uitkering. Dit recht eindigt niet als sprake is van zeer dringende redenen als bedoeld in artikel 16 van de Wet. Uit de praktijk blijkt dat hier niet snel sprake van is.

Artikel 19-a Kosten medebewoning

Artikel 19-a Kosten medebewoning

Het college beoordeelt aan de hand van alle feiten en omstandigheden of sprake is van feitelijk zelfstandig gebruik van woonruimte, dan wel van een situatie waarin bewoners hun bestaanskosten in relevante mate kunnen delen. Daarbij kunnen onder meer worden betrokken:

- de feitelijke woonsituatie;
- de mate waarin voorzieningen worden gedeeld;
- de financiële verwevenheid;
- de aanwezigheid van een huur- of gebruiksovereenkomst;
- de mogelijkheid zelfstandig een huishouden te voeren;
- de reden van samenwoning;
- de noodzaak, tijdelijkheid en rechtvaardigheid in geval van mantelzorg;
- overige individuele omstandigheden.

Hoofdstuk 3 ALGEMENE BIJSTAND

Artikel 23 Normen in inrichting

Artikel 23.1 Ingangsdatum norm inrichting

Artikel 23 Participatiewet bepaalt dat voor personen die zijn opgenomen in een inrichting aparte
normbedragen gelden, de zogenaamde "inrichtingsnorm" of "zak- en kleedgeldnorm". Onder inrichting wordt verstaan: een instelling die zich richt op verpleging of verzorging van hulpbehoevenden die daar verblijven, of een instelling die slaapgelegenheid biedt en waarbij de mogelijkheid van hulpverlening of begeleiding gedurende meer dan de helft van ieder etmaal aanwezig is.
Het college past de inrichtingsnorm toe vanaf de dag waarop de opname drie maanden onafgebroken heeft geduurd.

Artikel 31 Middelen

Artikel 31.1 Vrijlaten van giften in individuele gevallen
Bij de beoordeling of giften in een individueel geval en uit het oogpunt van bijstandsverlening verantwoord zijn als bedoeld in artikel 31, tweede lid, onderdeel s, van de Wet, beschouwt het college de volgende categorieën giften in ieder geval als verantwoord:
a. giften die worden verstrekt en ingezet voor kosten waarvoor anders bijzondere bijstand verstrekt had kunnen worden;
b. giften die worden verstrekt en ingezet voor medisch noodzakelijke kosten;
c. giften waarmee probleemschulden zijn betaald die zijn ontstaan voorafgaand aan de ingangsdatum van algemene bijstand;
d. giften in natura, niet zijnde een bijdrage die leidt tot een kostenbesparing als bedoeld in artikel 18, achtste lid, van de Wet, met een waarde tot maximaal € 1.200;
e. giften die direct bijdragen aan re-integratie, waardoor gehele of gedeeltelijke beëindiging van de bijstandverlening gerealiseerd wordt;

Artikel 31.2 Schadevergoeding

Artikel 31.2.1 Beoordeling schadevergoeding
1. Bij de beoordeling of een schadevergoeding of een deel daarvan een middel is voor de bijstand wordt onderscheid gemaakt tussen materiële schadevergoeding en immateriële schadevergoeding.
2. Voor de beoordeling legt belanghebbende in ieder geval de volgende bewijsstukken over:
   a. de vaststellingsovereenkomst, rechterlijke beschikking of ander document waarin staat welke schadevergoeding is toegekend en wat de reden daarvoor is;
   b. documenten waaruit blijkt waaraan de schadevergoeding is of wordt uitgegeven.

Artikel 31.2.2 Materiële schadevergoeding
1. Een materiële schadevergoeding wordt niet gerekend tot de middelen, als de materiële schadevergoeding wordt gebruikt voor het doel waarvoor deze is gegeven. Het kan gaan om al gemaakte en om toekomstige kosten.
2. Het deel van een materiële schadevergoeding dat niet wordt gebruikt voor het doel waarvoor deze is gegeven, wordt in aanmerking genomen als vermogen.
3. Een materiële schadevergoeding voor het verlies van inkomsten uit arbeid, wordt in aanmerking genomen als inkomen over de periode waarop de vergoeding betrekking heeft.

Artikel 31.2.3 Immateriële schadevergoeding
1. Een immateriële schadevergoeding voor niet-blijvende schade wordt als vermogen in aanmerking genomen, voor zover het gaat om een bedrag dat hoger is de geldende vermogensgrens.
2. Een immateriële schadevergoeding die is bedoeld voor schade die blijvend van aard is, wordt toegerekend aan de statistisch te verwachten resterende levensduur van die persoon, te rekenen vanaf het moment van ontstaan van de schade, en herleid tot een maandbedrag. Is dit bedrag per jaar lager dan de maximale vrijlatingsnorm voor vrijwilligersvergoeding dan wordt de schadevergoeding vrijgelaten.

Artikel 34 Vermogen

Artikel 34.1 Vermogen

Artikel 34.1.1 Vaststellen vermogen

1. Onder vermogen wordt verstaan de waarde van de bezittingen waarover de alleenstaande of het gezin beschikt of redelijkerwijs kan beschikken, verminderd met de aanwezige schulden (artikel 34 lid 1 PW).
2. Bezit als bedoeld in artikel 34 lid 2 van de Wet wordt niet als vermogen aangemerkt (tenzij het de toepassing van bijzondere bijstand betreft).
3. Het bezit van één voertuig (auto of motor) wordt als algemeen gebruikelijk aangemerkt en tot een waarde van maximaal € 5.000,- vrijgelaten. Voor zover de waarde hoger is dan € 5.000,- wordt het meerdere aangemerkt als vermogen. Het bezit van een tweede of volgende auto of motor wordt niet als algemeen gebruikelijk aangemerkt. Dit geldt tevens voor het bezit van een boot, caravan, camper en dergelijke.
4. Bij het bepalen van de waarde van een auto of motor, gaat het college uit van de verkoopwaarde tussen particulieren zoals blijkt uit de website van de ANWB (CRvB 10-01-2023:35). Als de waarde niet blijkt uit deze website, wordt een andere vergelijkbare website gebruikt. Als de waarde hieruit ook niet blijkt, wordt de waarde in overleg met belanghebbende geschat.
5. De waarde van een uitvaartverzekering in natura wordt volledig vrijgelaten en de afkoopwaarde van een kapitale uitvaartverzekering tot € 8.000.
6. Op het vast te stellen vermogen wordt eenmaal de toepasselijke bijstandsnorm in mindering gebracht voor de betaling van de lopende uitgaven.
7. Als tijdens de bijstandsverlening het in aanmerking te nemen vermogen hoger is dan de vermogensgrens, dan wordt het recht op bijstand ingetrokken. Bij een onderbreking van dertig dagen of meer, stelt het college het vermogen vast alsof het een eerste aanvraag betreft (zie CRvB 04-05-2021:1040).

Artikel 34b Bufferbudget

Artikel 34b.1 Doel

1. Het college neemt maatregelen waarmee instabiliteit in de inkomensvoorziening als gevolg van inkomstenverrekening opgevangen kan worden, zodat belanghebbenden gestimuleerd worden om te werken en zij maandelijks kunnen beschikken over een totaalinkomen ter hoogte van de bijstandsnorm.
2. Ter uitvoering van het eerste lid worden de volgende maatregelen ingezet, voor zover deze bijdragen aan het opvangen van inkomensinstabiliteit
   a. de inkomstenvrijlating;
   b. de bijzondere bijstand voor verwervingskosten;
   c. het uitstel van verrekening als bedoeld in artikel 58, vierde lid, van de Participatiewet;
   d. het afzien van terugvordering als bedoeld in artikel 58, tweede lid, van de Participatiewet; en voor zover deze maatregelen naar het oordeel van het college niet passend en toereikend zijn,
   e. het bufferbudget.

Artikel 34b.2 Doelgroep

Het college zet ambtshalve het bufferbudget in, als degene die algemene bijstand en inkomen uit arbeid ontvangt, als gevolg van inkomstenverrekening een of meer maanden op maandbasis een totaalinkomen heeft dat lager is dan de bijstandsnorm; en

a. dit tekort niet veroorzaakt wordt door aan de belanghebbende toe te rekenen gedragingen; en
b. dit tekort naar het oordeel van het college niet kan worden opgevangen met de inzet van de in het tweede lid, onderdelen a tot en met d opgesomde voorzieningen, of met eigen middelen en
c. *de arbeid wordt verricht in het kader van een door het college aangeboden re-integratietraject of eigenstandige inspanning naar re-integratie of*
d. belanghebbende problematische schulden heeft en daarop aflost.

Artikel 34b.3 Hoogte

Het in te zetten bufferbudget is gelijk aan het verschil tussen de bijstandsnorm en het totaalinkomen met een maximum van € 1.000 per persoon per jaar.

Artikel 34b.4 Verlaagde algemene bijstand

Als de algemene bijstand of de uitkering verlaagd of geweigerd is als gevolg van executoriaal beslag, verrekening vanwege een lening, een terugvorderingsbesluit, of een opgelegde maatregel, dan wordt voor de toepassing van deze beleidsregel onder bijstandsnorm verstaan de verlaagde of geweigerde algemene bijstand of uitkering.

Hoofdstuk 5 UITVOERING

Artikel 41 Aanvraag

Artikel 41.1 Het behandelen van bijstandsaanvragen van jongeren voor afloop van de zoektermijn

Het college maakt in ieder geval gebruik van de bevoegdheid een aanvraag voor algemene bijstand voor het verstrijken van de zoektermijn in behandeling te nemen als bedoeld in artikel 41, elfde lid, van de Wet, wanneer sprake is van ten minste een van de volgende omstandigheden:

a. de jongere verblijft in een inrichting of heeft recht op opvang als bedoeld in artikel 1.1.1, van de Wmo 2015;
b. de jongere heeft uiterlijk een jaar voorafgaand aan de melding:
    1°. in een inrichting verbleven;
    2°. opvang gehad als bedoeld in artikel 1.1.1, van de Wmo 2015; of
    3°. bij een pleegouder of in een gezinshuis verbleven als bedoeld in artikel 2.3, zesde lid, van de Jeugdwet.

c. voor de jongere gold uiterlijk binnen een jaar voorafgaand aan de melding een kinderbeschermingsmaatregel die werd uitgevoerd door een gecertificeerde instelling als bedoeld in artikel 2.4, van de Jeugdwet;
d. de jongere een zorgbehoefte heeft;
e. de jongere niet als ingezetene is ingeschreven in de basisregistratie personen of niet met een woonadres, maar met een briefadres ingeschreven is in de basisregistratie personen;
f. de jongere heeft uiterlijk een jaar voorafgaand aan de melding algemene bijstand ontvangen;
g. de jongere heeft probleemschulden, of schulden die naar het oordeel van het college probleemschulden kunnen worden, als de zoektermijn wordt toegepast;

Artikel 43a Gebruik gegevens bij hernieuwde aanvraag

Artikel 43a.1 Het volgen van de vereenvoudigde aanvraagprocedure

1. Het college maakt gebruik van de bevoegdheid om gegevens die bij hem berusten in verband met eerdere bijstandsverlening als bedoeld in artikel 43a, eerste lid, van de Wet, te gebruiken, wanneer:
    a. dit gebruik leidt tot een voor de belanghebbende minder belastende aanvraag;
    b. de nieuwe aanvraag is ingediend binnen een termijn van maximaal twaalf maanden na het eindigen van de algemene bijstand; en,
    c. de eerdere bijstandsverlening is beëindigd vanwege:
        1. werkaanvaarding;
        2. een uitsluitingsgrond als bedoeld in artikel 13 van de Wet;
        3. een verblijf buiten de gemeente (bijv. wegens ziekte)

2. Voorafgaand aan het gegevensgebruik gaat het college bij een belanghebbende ten minste na of er wijzigingen zijn in de volgende gegevens:
    a. het hoofdverblijf;
    b. de gezinssituatie; en
    c. het inkomen en het vermogen (incl. schulden)
    d. recente bankafschriften indien hernieuwde aanvraag eerder dan 12, maar later dan 3 maanden na beëindiging is ingediend

3. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op de aanvraagprocedure van een uitkering, bedoeld in artikel 15a, eerste lid, van de IOAW.

Artikel 44 Toekenning

Artikel 44.1 Het verlenen van bijstand met terugwerkende kracht

1. Het college is in ieder geval van oordeel dat individuele omstandigheden ertoe noodzaken bijstand toe te kennen vanaf een dag gelegen voor de dag waarop een belanghebbende zich heeft gemeld als bedoeld in artikel 44, vijfde lid, van de Wet als:

a. er omstandigheden zijn die rechtvaardigen, dat belanghebbende zich niet eerder heeft gemeld, zoals in een van de volgende situaties het geval kan zijn:
   1° de belanghebbende was niet in staat om bijstand aan te vragen;
   2° de belanghebbende was niet op de hoogte van de mogelijkheid om bijstand aan te vragen;
   3° een aanvraag voor een passende en toereikende voorliggende voorziening is afgewezen;
   4° een eerdere bijstandsaanvraag is buiten behandeling gesteld of afgewezen omdat de aanvrager niet tijdig alle benodigde gegevens aan het college heeft verstrekt;
   5° de belanghebbende had onvoldoende zicht op de hoogte van zijn inkomen of vermogen, bijvoorbeeld als gevolg van een flexibel arbeidscontract, een echtscheiding, een erfenis of detentie;
   6° de belanghebbende heeft met terugwerkende kracht een verblijfsvergunning gekregen;
   7° de belanghebbende wegens aantoonbare curatele of medische gronden niet in staat is om de aanvraag volgens dit artikel zelfstandig te verzorgen kan het college op basis van een individuele afweging overgaan tot een ambtshalve toekenning van bijstand

b. er omstandigheden zijn die erop wijzen dat het ernstige gevolgen voor de belanghebbende heeft, als de bijstand niet wordt toegekend voorafgaand aan de melding, zoals indicatief in een van de volgende situaties het geval kan zijn; het blijft echter altijd een afweging van individuele omstandigheden:
   1° de belanghebbende heeft: probleemschulden en/of betalingsachterstanden;
   2°. na de melding is executoriaal beslag gelegd op de middelen van belanghebbende of is belanghebbende failliet verklaard;
   3°. na de melding is de huur van woonruimte opgezegd, de zorgverzekering geroyeerd, of gas, licht of water afgesloten.

2. Het college kent de bijstand toe vanaf de dag waarop het recht op bijstand is ontstaan. Deze dag ligt maximaal maximaal drie maanden vóór de dag waarop de belanghebbende zich heeft gemeld.
3. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op de toekenning van een uitkering, bedoeld in artikel 16a, vierde lid, van de IOAW.

Hoofdstuk 8 SLOTBEPALINGEN

Artikel 84. Evaluatie
Binnen twee jaar na de inwerkingtreding van deze beleidsregel onderzoekt het college de doeltreffendheid en de effecten van deze beleidsregel in de praktijk.

Artikel 85. Inwerkingtreding en overgangsrecht
1. Deze beleidsregel treedt in werking op 1 januari 2027.
2. Besluiten die zijn genomen voor de datum waarop deze beleidsregel in werking is getreden, blijven in stand totdat daarover opnieuw wordt beslist.

Artikel 86. Citeertitel
Deze beleidsregel wordt aangehaald als Beleidsregels middelen en inkomen Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Tholen 2027.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,
w.g. M. van den Bovenkamp

de burgemeester,
w.g. M.L.P. Sijbers

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Hoofdstuk 1 ALGEMEEN

Artikel 1 Begrippen
In dit artikel zijn de begrippen omschreven die worden gebruikt in de beleidsregel. Voor het overige gelden de definities uit de Participatiewet of de Algemene wet bestuursrecht. Enkele van de begrippen uit de beleidsregel worden hieronder nader toegelicht.

Probleemschulden
In de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) wordt het begrip ‘probleemschulden’ (of: 'problematische schulden') niet gedefinieerd. Wel wordt aangegeven voor wie schuldhulpverlening is bedoeld. In artikel 1 van de Wgs staat:

‘het ondersteunen bij het vinden van een adequate oplossing gericht op de aflossing van schulden indien redelijkerwijs is te voorzien dat een natuurlijke persoon niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden of indien hij in de toestand verkeert dat hij heeft opgehouden te betalen, alsmede de nazorg.’

Voor de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) geldt een vergelijkbaar criterium. In de definitie zijn iets eenvoudiger woorden gebruikt om dit uit te drukken. Daarbij speelt ook de overweging, dat het niet de bedoeling is om exact te gaan boekhouden bij het beoordelen van iemands financiële situatie. Het is voldoende dat ‘naar het oordeel van’ het college iemand zijn schulden niet meer kan aflossen of is gestopt met betalen.

Schuldregeling
Een schuldregeling is een betaalregeling met schuldeisers voor de aflossing van problematische schulden. De gemeente is verantwoordelijk voor schuldhulpverlening en kan met de schuldeisers en de schuldenaar een schuldregeling treffen, op grond van de Wgs. Daarnaast kan de rechter een wettelijke schuldsanering uitspreken, op grond van de Wsnp. In beide gevallen leidt een schuldregeling ertoe dat na afronding belanghebbende een ‘schone lei’ krijgt.

Totaalinkomen
Het begrip ‘inkomen’ omvat, gelet op de begripsomschrijving in artikel 32, eerste lid, van de Participatiewet, niet mede de algemene bijstand die in dezelfde maand als het inkomen wordt ontvangen. Met de introductie van het begrip ‘totaalinkomen’, wordt verduidelijkt, dat het voor de toepassing van artikel 34b van deze beleidsregels om de som van beide inkomstenbronnen gaat die in de betreffende maand worden ontvangen.

Zoektermijn
Onder ‘zoektermijn’ wordt verstaan: de termijn van vier weken nadat een jongere (tot 27 jaar) zich heeft gemeld om algemene bijstand aan te vragen. Pas na die termijn kan een aanvraag worden ingediend en door het college in behandeling worden genomen (enkele uitzonderingen daargelaten, zie artikel 41, vierde lid, van de Wet).

Artikel 3
Algemeen
De Algemene Bijstandswet (ABW) bood tot de invoering van de nieuwe Algemene bijstandswet (Abw) in 1996 de mogelijkheid van een zogenaamde kennismakingsperiode. Als een uitkeringsgerechtigde met een nieuwe partner ging samenwonen kon de bijstandsuitkering drie maanden ongewijzigd worden voortgezet. Deze situatie deed zich o.a. voor bij alleenstaande ouders met minderjarige kinderen waar samenwonen met een nieuwe partner een ingrijpende gebeurtenis was.

In de latere wetgeving is de mogelijkheid van een kennismakingsperiode niet meer expliciet genoemd. Maar dit wil niet zeggen dat er geen behoefte meer is aan de mogelijkheid om op proef samen te kunnen wonen. In de praktijk blijkt de stap om te gaan samenwonen nog steeds een drempel op te leveren voor sommige bijstandsgerechtigden. Er ontstaat een situatie waarin formeel nog niet wordt samengewoond, maar feitelijk bijna wel en waarbij misbruik of oneigenlijk gebruik lastig is aan te tonen. Dit geeft mensen stress en legt direct al druk op de relatie. Met het opnieuw invoeren van de kennismakingsperiode proberen gemeenten de overstap makkelijker te maken en het grijze gebied rondom misbruik/oneigenlijk gebruik te voorkomen.

De situatie van inwoners met een IOAW- of IOAZ-uitkering is feitelijk gelijk aan de situatie van mensen met een Participatiewet-uitkering. De IOAW en IOAZ bieden formeel niet de mogelijk om de bijstand af te stemmen op de omstandigheden van de belanghebbenden. Gelet op de overeenkomsten, worden voor de kennismakingsperiode IOAW en IOAZ-gerechtigden op dezelfde wijze behandeld als Participatiewet gerechtigden.

Artikelsgewijs
In deze artikelsgewijze toelichting worden enkel die (onderdelen) van bepalingen behandeld die nadere toelichting behoeven.

Artikel 3.1.1 Gezamenlijke huishouding

In de definitie van het begrip “gezamenlijke huishouding” ontbreekt het begrip “duurzaam”. Dit betekent dat ook bij kortdurend verblijf in de woning er al sprake kan zijn van een gezamenlijke huishouding. Dit uitgangspunt leidt ertoe dat voor de uitkeringsgerechtigde die wil gaan samenwonen, dat wil zeggen met elkaar het hoofdverblijf te gaan delen op hetzelfde adres en daar zorg te gaan dragen voor elkaar, direct een sterke afhankelijkheid ontstaat. Dit kan voor uitkeringsgerechtigden een belemmering zijn om de stap om te gaan samenwonen te nemen.

Daarmee is de keuzevrijheid die de uitkeringsgerechtigde heeft bij belangrijke levensgebeurtenissen kleiner dan de keuzevrijheid van mensen die geen uitkering ontvangen. Met de kennismakingsperiode wil het college de directe financiële afhankelijkheid wegnemen en de keuzevrijheid van mensen die een uitkering ontvangen, vergroten. Dit doet het college concreet door te stellen dat in het geval dat de wens bestaat om te gaan samenwonen en daartoe een aanvraag wordt ingediend, er bij een verblijf van maximaal zes maanden geen sprake is van het hebben van het hoofdverblijf in de woning van de ander.

Het is daarbij essentieel dat degene die tijdens de kennismakingsperiode bij de ander verblijft wel de eigen woning aanhoudt.

Artikel 3.1.2 Kennismakingsperiode
De kennismakingsperiode is een tijdelijke maatregel waarin men voor maximaal 6 maanden op proef kan samenwonen. Een kennismakingsperiode moet vooraf worden aangevraagd en gaat niet eerder in dan nadat het verzoek schriftelijk is gehonoreerd. Bij de toekenning wordt een aanvangsdatum genoemd als ook de termijn.

Tijdens de kennismakingsperiode is de inlichtingenplicht op beide partners van toepassing. Dit betekent dat als gevolg van een schending van de inlichtingenplicht, er teveel bijstand wordt betaald, het college de teveel verstrekte bijstand moet terugvorderen en dan ook de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de andere partner geldt, als bedoeld in artikel 59 van de Participatiewet.

Artikel 3.1.3 Voorwaarden voor toekenning kennismakingsperiode
Bij het opstellen van de beleidsregels met betrekking tot de kennismakingsperiode is aansluiting gezocht bij de regeling zoals die onder de ABW van toepassing was.

De kennismakingsperiode is bedoeld voor uitkeringsgerechtigden die overwegen om te gaan samenwonen maar daarvoor nog niet de definitieve stap durven te zetten. Door de kennismakingsperiode worden zij in staat gesteld om eerst te ervaren hoe het is om samen te wonen in dezelfde woning. Om die reden is deze regeling niet bedoeld voor mensen die al eerder met elkaar hebben samengewoond. Zij worden uitgesloten van een kennismakingsperiode. Als beide partners een bijstandsuitkering hebben in verschillende gemeenten, dan is het belangrijk dat beide gemeenten akkoord gaan. Het aantonen hiervan ligt bij de aanvragers van de kennismakingsperiode: zij delen de toestemming van de andere gemeente met de eigen gemeente.

Het aanhouden van de eigen woning is een belangrijke voorwaarde. Als de woning wordt opgezegd ontbreekt de indicatie dat er onzekerheid bestaat over een toekomstige gezamenlijke huishouding. Voor dak- en thuislozen geldt dat zij geen woning kunnen aanhouden. Zij hebben wel een inschrijfadres (briefadres) bij de gemeente. Ze blijven daar ingeschreven staan, zodat de kennismakingsperiode ook voor deze doelgroep als tijdelijk aangemerkt blijft.

Artikel 3.1.4 Uitsluiting
Met de uitsluitingsgronden sluit het college aan bij het onweerlegbaar rechtsvermoeden ten aanzien van het voeren van een gezamenlijke huishouding zoals dat is beschreven in artikel 3 lid 4 van de Participatiewet. Door personen die in de periode van vijf jaar voorafgaand aan de aanvraag van de kennismakingsperiode al gebruik hebben gemaakt van de kennismakingsperiode uit te sluiten, wil het college onrechtmatig gebruik van de kennismakingsperiode voorkomen.

Artikel 3.2.1 Beoordeling commerciële relatie of gezamenlijke huishouding
Tussen twee ongehuwden die een commerciële relatie hebben, is geen sprake van een gezamenlijke huishouding. Het hebben van een commerciële relatie is uitsluitend relevant als er elementen van wederzijdse zorg aanwezig zijn. Zijn deze er niet, dan is niet voldaan aan het zorgcriterium en is geen sprake van een gezamenlijke huishouding.

Van een commerciële relatie is sprake indien twee personen zowel ten aanzien van huisvesting als ten aanzien van onderlinge zorg hun relatie op zakelijke wijze hebben vormgegeven. Dit betekent dat zowel ten aanzien van de huisvesting als ten aanzien van de zorg geen financiële verstrengeling optreedt, aangezien aan het gebruik van de woonruimte en het voeren van de huishouding een zakelijke relatie ten grondslag ligt, in die zin dat voor de te leveren prestaties een prijs is bedongen en wordt betaald.

De prijs moet in verhouding staan tot de geleverde prestaties en datgene wat in het commerciële verkeer gebruikelijk is. Dit laatste veronderstelt tevens de periodieke aanpassing van de prijs.

Verder blijkt uit jurisprudentie dat er alleen sprake kan zijn van een commerciële relatie als de kostganger of huurder kan beschikken over een ruimte die zich leent voor afzonderlijke bewoning (zie CRvB 22-08-2006, ECLI:NL:CRVB:2006:AY8406).

Een commerciële relatie dient door de betrokkene aan de hand van schriftelijke bewijsstukken te worden aangetoond. Het college vereist in ieder geval een schriftelijke overeenkomst waarin de prestaties over en weer zijn omschreven. Het college gaat ervan uit dat alleen sprake is van een commerciële relatie tussen de personen die staan vermeld op de huur- of kostgangersovereenkomst. In geval van een huwelijk geldt de overeenkomst evenwel voor beide echtgenoten, ook al is slechts een van hen in de overeenkomst opgenomen. Naast de schriftelijke overeenkomst vereist het college betalingsbewijzen in de vorm van bankafschriften.

Ten aanzien van de schriftelijke overeenkomst gelden de volgende voorwaarden:
- de overeenkomst moet zijn ondertekend en gedateerd;
- de personen tussen wie de overeenkomst geldt, moeten zijn genoemd;
- de periode waarover de overeenkomst van toepassing is moet zijn genoemd; en
- de te leveren prestaties en de daarvoor bedongen prijs dienen te zijn vastgelegd, waarbij een
- onderscheid wordt gemaakt tussen de prijs voor huisvesting en overige diensten.

Ten slotte stelt het college als voorwaarde dat de betrokkene een opgave doet van de inkomsten uit hoofde van de commerciële overeenkomst aan de Belastingdienst voor zover dit is vereist op grond van de belastingwetgeving.

Artikel 3.3.1 Zorgbehoefte
Indien er sprake is van zorgbehoefte van of zorg verleend door een bijstandsgerechtigde die de aanleiding vormt om samen te wonen, dan is gedurende de periode dat die zorg wordt verleend geen sprake van een gezamenlijke huishouding (artikel 3, lid 2, onder a van de Wet).

Op grond van jurisprudentie is er sprake van zorgbehoefte als de verzorgingsbehoeftige door ziekte of een lichamelijke, verstandelijke of geestelijke stoornis:
- ofwel in aanmerking komt voor een opname in een Wlz-inrichting;
- ofwel duurzaam is aangewezen op dagelijkse hulp bij alle of de meeste algemene dagelijkse levensverrichtingen;
- ofwel duurzaam is aangewezen op constant toezicht om mogelijk gevaar voor zichzelf of anderen te voorkomen.

Artikel 3.4.1 Duurzaam gescheiden leven
Gehuwden die niet meer op hetzelfde adres wonen, worden als ongehuwd aangemerkt als er sprake is van ‘duurzaam gescheiden leven’ (zie artikel 3 lid 2 onder b van de Wet).
Van duurzaam gescheiden levende echtgenoten is sprake indien het een door beide betrokkenen, of één van hen, gewilde verbreking van de echtelijke samenleving betreft, waardoor ieder afzonderlijk zijn eigen leven leidt als ware hij niet meer met de ander gehuwd en deze toestand door ten minste een van hen als bestendig is bedoeld. Of hiervan sprake is dient ondubbelzinnig uit de feiten en omstandigheden te blijken (zie CRvB 13-06-2017, ECLI:NL:CRVB:2017:2067).
De bewijsopdracht voor deze stelling ligt bij de gehuwde.

Om vast te stellen of sprake is van duurzaam gescheiden leven onderzoekt het college o.a.:
- of de wil bestaat om weer te gaan samenleven;
- in welke mate de echtgenoten nog sociaal contact hebben;
- of sprake is van financiële verstrengeling;
- hoe de echtgenoten zich naar de buitenwereld presenteren; en
- of sprake is van (wederzijdse) zorg.

Het college beoordeelt deze omstandigheden in onderlinge samenhang.

Het wonen op verschillende adressen is op zichzelf onvoldoende om duurzaam gescheiden leven aan te nemen. Dit geldt ook voor wonen in verschillende landen, een scheiding van tafel en bed, of het gaan voeren van een gezamenlijke huishouding door een van de echtgenoten met een andere ongehuwde (zie CRvB 17-12-2013, ECLI:NL:CRVB:2013:2848).

Verzoek tot echtscheiding bij de burgerlijke rechter

Het college neemt in elk geval aan dat sprake is van duurzaam gescheiden leven zodra de echtgenoten op verschillende adressen wonen en een verzoek tot echtscheiding hebben ingediend bij de burgerlijke rechter. Let wel: belanghebbenden kunnen hier op grond van de Wet niet toe worden verplicht.

Aan het duurzaam gescheiden leven op deze grond komt een einde:
- op het moment dat het verzoek tot echtscheiding is ingetrokken, bijvoorbeeld in verband met verzoening;
- als de uitspraak van de burgerlijke rechter niet binnen negen maanden is ingeschreven in de BRP. Deze termijn is ontleend aan de artikelen 1:163 lid 3 BW en 820 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Voor vergelijkbare echtscheidingsprocedures in het buitenland kunnen afwijkende termijnen gelden. Het college sluit dan aan bij deze termijnen.

Vanaf dat moment beoordeelt het college de leefsituatie weer zoals hiervoor is beschreven.

Hoofdstuk 3 ALGEMENE BIJSTAND

Artikel 19-a Kosten medebewoning
Een afzonderlijke toegang, keuken of sanitaire voorziening is op zichzelf noch vereist noch doorslaggevend voor de beoordeling van de toepassing van de kostendelersnorm. Het college verricht steeds een integrale beoordeling van de feitelijke woon- en leefsituatie.
Een afzonderlijke toegang, keuken of sanitaire voorziening is op zichzelf noch vereist noch doorslaggevend voor de beoordeling van de toepassing van de kostendelersnorm. Het college verricht steeds een integrale beoordeling van de feitelijke woon- en leefsituatie en beoordeelt daarbij de volgende wegingsfactoren:

Wegingsfactor	**Ja/Nee**
Eigen slaapruimte	
Eigen kookvoorziening	
Eigen sanitaire voorziening	
Eigen huur- of gebruikersovereenkomst	
Eigen betaling woonlasten	
Geen gezamenlijke huishouding	
Beperkte financiële verwevenheid	
Mantelzorgsituatie	
Tijdelijke opvangsituatie	

Geen enkele factor is doorslaggevend.

Artikel 31.1 Vrijlaten van giften in individuele gevallen
In dit artikel zijn regels opgenomen over het vrijlaten van giften in het kader van artikel 31, eerste lid, onderdelen m en s, van de Wet. Het begrip 'gift' wordt hier niet nader omschreven. Uit de wetshistorie van achtereenvolgende bijstandswetten en de jurisprudentie daaromtrent blijkt dat het bij een gift moet gaan om een bevoordeling van de ontvanger, met een onverplicht karakter (vrijgevigheid), zie bijv. ECLI:NL:CRVB:2016:1160. Daarmee wordt aangesloten bij de omschrijving van 'gift' in artikel 7:186, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek: Een gift is iedere handeling die ertoe strekt dat degene die de handeling verricht, een ander ten koste van het eigen vermogen verrijkt'. Voor het aannemen van een gift is het dus nodig dat sprake is van een drietal vereisten: de verarming van de gever, de verrijking van de ontvanger, als gevolg van een (onverplichte) handeling uit vrijgevigheid waar partijen zich bewust van zijn (zie ook Hoge Raad 12 juli 2002, ECLI:NL:HR:AD7272).

Als het gaat om giften *in natura* die bestemd zijn voor kosten waarin de algemene bijstand voorziet, spreken we over 'bijdragen die leiden tot een kostenbesparing' (zie ook artikel 18, achtste lid, van de Wet). Deze zgn. besparingsbijdragen worden niet als middel aangemerkt, die als inkomen of vermogen bij de bijstandverlening betrokken moeten worden. Zij kunnen echter wel leiden tot verlaging van de algemene bijstand, vanwege lagere bestaanskosten. Met toepassing van artikel 18, eerste lid, van de Wet wordt de bijstand dan afgestemd op die lagere bestaanskosten (individualiseringsbeginsel). Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn bij de regelmatige ontvangst van boodschappen of het betalen van de zorgpremie of huur door derden. Zulke besparingsbijdragen van derden vallen ook onder de giftenvrijlating van thans maximaal € 1.200 per kalenderjaar. Zij vallen echter *niet* onder de surplus-regeling voor giften, die in het individuele geval gelet op artikel 31, eerste lid, onderdeel s, van de Wet, vrijgelaten kunnen worden *boven op* de algemene vrijlating van € 1.200 per kalenderjaar. Daarom is het nodig beide soorten bijdragen goed af te bakenen.

In de Participatiewet geldt een gift als middel dat vrijgelaten wordt als dat in het individuele geval verantwoord is in het kader van de bijstandsverlening (artikel 31, tweede lid, onderdeel s). Dit artikel blijft ongewijzigd, maar ingevoegd wordt, dat giften en kostenbesparingen tot een bedrag van € 1.200 per kalenderjaar in ieder geval niet tot de middelen worden gerekend (artikel 31, tweede lid, onderdeel m). Dit bedrag wordt periodiek aangepast. De wetgever heeft niet beoogd beleidsruimte te bieden om dat bedrag categoriaal te verhogen of te verlagen.
Bij de beoordeling van giften is het onderscheid tussen inkomen en vermogen van belang, m.n. wanneer de hoogte het vrijgestelde bedrag overstijgt.

1. Gift als inkomen
Een gift wordt als inkomen beschouwd wanneer deze betrekking heeft op de lopende kosten van bestaan of periodiek wordt ontvangen. Denk aan maandelijkse financiële steun van ouders of kinderen; vaste bijdragen voor huur, energie of boodschappen; structurele overmakingen die feitelijk het levensonderhoud ondersteunen. In dat geval wordt beoordeeld of de gift redelijkerwijs als inkomen beschikbaar is voor de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan.
2. Gift als vermogen
Een gift wordt als vermogen beschouwd wanneer sprake is van een eenmalige schenking; een incidentele ontvangst; een bedrag dat niet direct voor levensonderhoud wordt verstrekt maar aan het aanwezige vermogen wordt toegevoegd. Denk aan een verjaardagsgift; een schenking van familie of een eenmalige uitkering uit een fonds.

Naast de categoriale vrijlatingsregeling kan het college verder invullen onder welke omstandigheden het al dan niet verantwoord is om giften buiten beeld te houden bij het beoordelen van het recht op bijstand. In dit artikel zijn aanknopingspunten gegeven op basis waarvan giften in het individuele geval door het college in elk geval buiten beschouwing worden gelaten.

Ook giften *in natura* kunnen als middel bij de bijstandverlening betrokken worden. Gaat het om giften in natura voor kosten waarin de algemene bijstand voorziet, dan kunnen die als besparingsbijdragen worden aangemerkt en moet beoordeeld te worden of deze leiden tot afstemming van de algemene bijstand. Andersoortige giften in natura (bijv. een antieke klok) kunnen als middel in aanmerking worden genomen als het om zaken gaat die in redelijkheid te gelde gemaakt kunnen worden. In onderdeel d zijn daaraan grenzen gesteld.

Artikel 34b Bufferbudget
Algemeen
Met het nieuwe artikel 34b van de Participatiewet wordt het bufferbudget geïntroduceerd. Het bufferbudget is een maatwerk-instrument, bedoeld om financiële problemen door het verrekenen van inkomsten uit arbeid op te vangen en voor inkomensstabiliteit te zorgen, zodat de bijstandsgerechtigde gestimuleerd wordt om te (blijven) werken en over een inkomen op bijstandsniveau blijft beschikken. Het bufferbudget kan worden ingezet als andere voorzieningen niet toereikend zijn. Het budget bestaat uit een bedrag van maximaal € 1.000 per bijstandsgerechtigde per kalenderjaar. Het is een instrument dat het college op basis van een eigen beoordeling kan inzetten als aan de wettelijke voorwaarden wordt voldaan, kortgezegd: er is sprake van een lager inkomen dan de bijstandsnorm als gevolg van inkomensfluctuaties en de inzet levert een stimulans op om te werken. Het college kan binnen de wettelijke kaders beleid vaststellen over de wijze waarop het bufferbudget wordt ingezet. Deze beleidsregel voorziet daarin.

Artikelsgewijs
In deze artikelsgewijze toelichting worden enkel die (onderdelen) van bepalingen behandeld die nadere toelichting behoeven.

Artikel 34b.1 Doel
Het bufferbudget is bedoeld om inkomenshiaten die ontstaan door het in aanmerking nemen van inkomsten uit arbeid op te vangen. Deze inkomenshiaten kunnen veroorzaakt worden door de manier waarop de gemeente het inkomen verrekent, maar ook door andere oorzaken, bijvoorbeeld te laat aangeleverde loongegevens door de werkgever, of correcties op het inkomen in geval van overwerk. Het college zet zich ervoor in dat de bijstandsgerechtigde met inkomen uit arbeid, zo weinig mogelijk last heeft van deze hiaten. Het college beschikt over een aantal instrumenten, die bijdragen aan bereiken van inkomensstabiliteit. Deze worden in het tweede lid benoemd., Het bufferbudget is één van die instrumenten en kan in aansluiting op de overige instrumenten worden ingezet. Het is aan het college om te bepalen in hoeverre die instrumenten passend en toereikend zijn. Het gaat er uiteindelijk om dat een stabiel inkomen ontstaat en dat belanghebbenden niet in de financiële problemen komen.

Artikel 34b.2 Doelgroep
Het bufferbudget is bedoeld als inkomenswaarborg en stimulans om te (blijven) werken. Het is aan het college overgelaten om concreter in te vullen onder welke voorwaarden het bufferbudget kan worden

ingezet. Daarvoor zijn in dit artikel enkele indicatoren geformuleerd. In onderdeel a is het uitgangspunt verwoord, dat het bufferbudget niet bedoeld is om te voorzien in een inkomenstekort dat veroorzaakt is door de bijstandsgerechtigde zelf bij het doorgeven van inkomsten uit arbeid. Dat hangt samen met de eigen verantwoordelijkheid van de bijstandsgerechtigde voor de voorziening in het bestaan. Denk bijvoorbeeld aan het te laat opgeven van inkomsten, waardoor het inkomen in de maand van verrekening onder de bijstandsnorm ligt. In onderdeel b is vastgelegd, dat de inzet van andere voorzieningen ook kan bijdragen aan inkomensstabiliteit, zodat het bufferbudget niet ingezet hoeft te worden. Ten slotte is het denkbaar dat de bijstandsgerechtigde eigen middelen heeft waarmee het inkomenstekort kan worden opgevangen. Het bufferbudget heeft pas een functie als er financiële problemen ontstaan. In de onderdelen c tot en met f komt tot uitdrukking, dat het bufferbudget bedoeld is om werken te stimuleren, maar ook, dat dat toegespitst kan worden op specifieke doelgroepen. Dit is ter keuze van het college.

Artikel 34b.3 Hoogte
Binnen de wettelijke kaders is het aan het college om de hoogte van het in te zetten bufferbudget te bepalen. Het staat het college vrij, om het inkomenshiaat geheel of gedeeltelijk aan te vullen. In dit artikel is de maximale variant geformuleerd: het bufferbudget wordt ingezet om een inkomenstekort volledig aan te vullen, tot de bijstandsnorm. Het maximaal in te zetten bufferbudget bedraagt € 1.000 per kalenderjaar. Dat bedrag is persoonsgebonden. Als er sprake is van een gezin, betekent dit, dat het bufferbudget maximaal 2 x € 1.000 bedraagt, als beide ouders werken. Het bufferbudget voor de ene ouder, kan niet worden overgedragen aan de andere.

Artikel 34b.4 Verlaagde algemene bijstand
Als de bijstandsgerechtigde een verlaagde uitkering ontvangt, vormt dat het referentiekader voor de hoogte van het bufferbudget. Het verschil tussen die verlaagde bijstand en het beschikbare inkomen, bepaalt dan de hoogte van het bufferbudget. Onder ‘de bijstandsnorm’ in deze beleidsregel moet dan worden verstaan: de verlaagde bijstand, op een van de aangegeven gronden. Het is niet in lijn met de strekking van het bufferbudget om door de inzet daarvan de bijstandsuitkering te verhogen tot de bijstandsnorm zonder de verlaging, en daarmee de bijstandsgerechtigde in een betere positie te brengen. Voorkomen moet worden dat met de inzet van het bufferbudget de – legitieme – reden waarom de uitkering verlaagd is, ongedaan wordt gemaakt.

Deze bepaling moet worden onderscheiden van artikel 34b.2, onderdeel a. Als een bijstandsgerechtigde een inkomenstekort heeft doordat hij niet tijdig inkomsten heeft doorgegeven, dan kunnen deze inkomsten onder voorwaarden, na ontvangst verrekend worden met de algemene bijstand. Voor een inkomenstekort in dergelijke situaties is het bufferbudget niet bedoeld. Artikel 34b.4 ziet op andersoortige situaties, die geen verband houden met de wijze van inkomstenverrekening, zoals derdenbeslag, verrekening vanwege aflossing leenbijstand, of een verlaagde bijstandsuitkering vanwege te weinig solliciteren. In dergelijke gevallen vormt die verlaagde bijstand het referentiekader om te bepalen in hoeverre het bufferbudget kan worden ingezet. Het is niet de bedoeling, dat het bufferbudget dan (ook) het verschil tussen de bijstandsnorm en de verlaagde bijstand compenseert.

Hoofdstuk 5 UITVOERING

Artikel 41.1 Het behandelen van bijstandsaanvragen van jongeren voor afloop van de zoektermijn
Voor alle jongeren tot 27 jaar geldt een zoektermijn van vier weken na de melding voor algemene bijstand. In deze zoektermijn van vier weken wordt van hen verwacht dat zij zoeken naar werk of scholing. Voor jongeren vanuit het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs geldt een uitzondering. Dat geldt ook voor jongeren met een medische urenbeperking of die behoren tot de doelgroep die in aanmerking komt voor loonkostensubsidie. Zij kunnen direct een aanvraag indienen, en de gemeente moet deze aanvraag direct in behandeling te nemen.

In artikel 41 elfde lid van de Wet staat:

‘In afwijking van het vierde lid kan het college de aanvraag voor het verstrijken van de termijn van vier weken in behandeling nemen, indien naar het oordeel van het college de omstandigheden van de belanghebbende of het gezin daartoe aanleiding geven.’

Het twaalfde lid voegt daaraan toe, dat het college de jongere na de melding dan in de gelegenheid stelt om direct zijn aanvraag in te dienen.

Uitgangspunt blijft, dat zelfredzame jongeren werk zoeken of zich voor een opleiding aanmelden. Daarmee investeren zij in hun toekomst. Maar dat is niet voor alle jongeren een realistisch perspectief. Voor jongeren in kwetsbare omstandigheden wordt met deze wetswijziging de mogelijkheid geboden om de zoektermijn achterwege te laten.

[In artikel 41.1 worden groepen jongeren genoemd voor wie de zoektermijn achterwege blijft, omdat zij zich in kwetsbare omstandigheden bevinden. De genoemde omstandigheden gelden als indicator voor de aanwezigheid van kwetsbare omstandigheden.

Voor alle jongeren tot 27 jaar geldt een zoektermijn van vier weken na de melding voor algemene bijstand. In deze zoektermijn van vier weken wordt van hen verwacht dat zij zoeken naar werk of scholing. Voor jongeren vanuit het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs geldt een uitzondering. Dat geldt ook voor jongeren met een medische urenbeperking of die behoren tot de doelgroep die in aanmerking komt voor loonkostensubsidie. Zij kunnen direct een aanvraag indienen, en de gemeente moet deze aanvraag direct in behandeling te nemen.

In artikel 41 elfde lid van de Wet staat:

'In afwijking van het vierde lid kan het college de aanvraag voor het verstrijken van de termijn van vier weken in behandeling nemen, indien naar het oordeel van het college de omstandigheden van de belanghebbende of het gezin daartoe aanleiding geven.'

Het twaalfde lid voegt daaraan toe, dat het college de jongere na de melding dan in de gelegenheid stelt om direct zijn aanvraag in te dienen.

Uitgangspunt blijft, dat zelfredzame jongeren werk zoeken of zich voor een opleiding aanmelden. Daarmee investeren zij in hun toekomst. Maar dat is niet voor alle jongeren een realistisch perspectief. Voor jongeren in kwetsbare omstandigheden wordt met deze wetswijziging de mogelijkheid geboden om de zoektermijn achterwege te laten.

[In artikel 41.1 worden groepen jongeren genoemd voor wie de zoektermijn achterwege blijft, omdat zij zich in kwetsbare omstandigheden bevinden. De genoemde omstandigheden gelden als indicator voor de aanwezigheid van kwetsbare omstandigheden.

Artikel 43a Gebruik gegevens bij hernieuwde aanvraag

Artikel 43a.1 Het volgen van de vereenvoudigde aanvraagprocedure
De aanvraagprocedure voor algemene bijstand is voor veel inwoners ingewikkeld en wordt als (te) lang ervaren. Vooral bij een korte periode van werk of bij flexibel werk moet de – behoorlijk uitgebreide - aanvraagprocedure steeds weer opnieuw doorlopen worden en zit men lang in financiële onzekerheid. Door de combinatie van een aantal maatregelen wordt de (behandeling van de) aanvraag sneller en eenvoudiger. Eén van die maatregelen is de vereenvoudigde (of verkorte) aanvraagprocedure, op grond van artikel 43a:

'1. Indien na het eindigen van de algemene bijstand binnen twaalf maanden een nieuwe aanvraag wordt gedaan, kan het college de gegevens die bij hem berusten in verband met de eerdere bijstandsverlening gebruiken, indien dit leidt tot een voor de belanghebbende minder belastende aanvraag.
2. Het college verifieert de juistheid en actualiteit van de gegevens, bedoeld in het eerste lid, in de beschikbare bronnen en zo nodig bij de belanghebbende.'

Dit artikel geeft gemeenten de ruimte om een inwoner die binnen twaalf maanden opnieuw een bijstandsuitkering aanvraagt via een vereenvoudigde aanvraag op korte termijn weer van een uitkering te voorzien. Van deze ruimte is gebruik gemaakt. Het college benut dan de nog aanwezige gegevens over de eerdere bijstandsperiode en vraagt deze niet opnieuw van de belanghebbende.

Eerste lid
Een vereenvoudigde aanvraagprocedure in combinatie met hergebruik van gegevens, is bij uitstek bedoeld voor situaties waarin aangenomen mag worden dat de omstandigheden niet wezenlijk veranderd zijn, zodat het recht op bijstand eenvoudig is vast te stellen. In het eerste lid zijn enkele situaties beschreven waarbij dat het geval kan zijn. In elk geval mag het hergebruik van gegevens er volgens de wet niet toe leiden dat er sprake is van een meer belastende aanvraag.

Tweede lid
Sommige gegevens kunnen eerder aan verandering onderhevig zijn dan andere. Hier is benoemd welke gegevens in ieder geval gecheckt worden op eventuele wijzigingen. Het college kan bij twijfel te allen tijde alsnog om meer actuele informatie vragen bij de belanghebbende. Ook op andere punten.

Derde lid
De tekst van artikel 43a van de Wet, is woordelijk herhaald en overgenomen in artikel 15a van de IOAW. Uit oogpunt van eenduidigheid is in het derde lid opgenomen, dat de beleidsregel die op dit punt geldt voor algemene bijstand, ook van toepassing is op een uitkering op grond van de IOAW. Er zijn geen

inhoudelijke argumenten om voor de uitvoering van de IOAW op dit punt een andere koers te varen dan voor de Participatiewet.

Artikel 44 Toekenning

Artikel 44.1 Het verlenen van bijstand met terugwerkende kracht
Een bijstandsuitkering gaat in op de dag dat het recht ontstaat, maar niet eerder dan de meldingsdatum (art. 44, eerste lid, van de Wet). In de meeste gevallen zal de meldingsdatum daarom de ingangsdatum zijn. Dat betekent dat het niet mogelijk is om een uitkering met terugwerkende kracht toe te kennen. Volgens vaste rechtspraak kan dit bij uitzondering wél als er sprake is van bijzondere omstandigheden. Hierbij kan gedacht worden aan de situatie dat iemand om medische redenen niet in staat was om zich eerder te melden en een aanvraag in te dienen. Omdat deze uitzondering als te beperkt werd ervaren, zijn de mogelijkheden om bijstand met terugwerkende kracht te verstrekken verruimd op grond van artikel 44, vijfde lid, van de Wet:

'In afwijking van het eerste lid kan het college bijstand toekennen vanaf de dag die maximaal drie maanden gelegen is voor de dag waarop de belanghebbende zich heeft gemeld, indien individuele omstandigheden hiertoe noodzaken.'

Dit (nieuwe lid) betreft een kan-bepaling. Het college krijgt de ruimte om de bijstand in individuele omstandigheden met maximaal drie maanden terugwerkende kracht toe te kennen. Van die ruimte is in deze beleidsregels gebruik gemaakt.

Eerste lid
In lijn met de Memorie van Toelichting bij de Wet (Kamerstukken II 2023/24, 36 582, nr. 3, p. 46-47) kunnen twee situaties worden onderscheiden:
1. De melding is te laat gedaan als gevolg van de individuele omstandigheden.
2. De gevolgen van de late melding zijn ernstig voor de bijstandsgerechtigde.

De wetgever heeft vooral het oog gehad op situaties waarbij het de belanghebbende niet te verwijten was dat de aanvraag (te) laat is ingediend *en* waarbij de effecten daarvan (te) ernstig zijn. Door terugwerkende kracht toe te passen, kunnen de nadelige effecten worden beperkt, en kunnen bijvoorbeeld verdere betalingsachterstanden en het oplopen van schulden worden voorkomen.

Onderdeel a
Hier worden omstandigheden genoemd die naar het oordeel van het college wijzen op een niet verwijtbare te late melding. Voor de onderdelen 1, 2 en 5 geldt, dat het (vooral) gaat om omstandigheden van persoonlijke aard (niet in staat zijn om, bijv. door ziekenhuisopname, en onvoldoende 'doenvermogen'). Voor de onderdelen 3, 4 en 6 geldt dat het meer om systeemtechnische omstandigheden gaat (bijv. eerst een aanvraag voor WW, daarna, na afwijzing, richting bijstand). De bijstand werkt dan terug tot het moment waarop de inwoner in de betreffende omstandigheden is geraakt (maximaal drie maanden, zie ook het tweede lid). Uiteraard moet dan wel vanaf dat eerdere moment voldaan zijn aan de voorwaarden voor de bijstandverlening.

Onderdeel b
Als niet met terugwerkende kracht bijstand wordt verleend, kunnen de gevolgen voor de inwoner dermate ernstig zijn, dat alleen al om die reden toch terugwerkende kracht wordt toegepast. In dit onderdeel zijn enkele indicatoren genoemd die terugwerkende kracht kunnen rechtvaardigen. Het gaat vooral om precaire actuele financiële omstandigheden (onderdelen 1 en 2), of problemen die door financiële omstandigheden kunnen zijn veroorzaakt, of daaraan hebben bijgedragen, zoals huisuitzettingen, afsluiting van nutsvoorzieningen of royement van zorgverzekeringen. Een ongeluk komt zelden alleen, vaak is er meer aan de hand dan uitsluitend financiële problematiek, daarom is van belang te benadrukken dat het gaat om indicatoren. Er is ruimte om ook in andere gevallen uit te gaan van terugwerkende kracht.

Tweede lid
Artikel 44, vijfde lid, van de Participatiewet geeft het college de bevoegdheid om bijstand toekennen vanaf de dag die maximaal drie maanden gelegen is voor de dag waarop de belanghebbende zich heeft gemeld. Met dit artikellid in de beleidsregel stelt het college vast wat in normale gevallen de maximale termijn voor terugwerkende kracht zal zijn.

Derde lid
De voorgaande leden zijn ook van toepassing op uitkeringen op grond van de IOAW. De tekst van het nieuwe artikel 44, vijfde lid, van de Wet, is woordelijk herhaald en overgenomen in artikel 16a, vierde lid, van de IOAW. Uit oogpunt van eenduidigheid is aan het derde lid toegevoegd, dat de beleidsregel die op dit punt geldt voor algemene bijstand, ook van toepassing is op een uitkering op grond van de

IOAW. Er zijn geen inhoudelijke argumenten om voor de IOAW op dit punt een andere koers te varen dan voor de Participatiewet.

Hoofdstuk 8. SLOTBEPALINGEN

Artikel 84. Evaluatie
Om te beoordelen of het beleid doel treft, doelmatig kan worden uitgevoerd en binnen rechtmatigheidsgrenzen blijft, wil het college periodiek onderzoeken en evalueren wat de stand van de uitvoering is. Zowel voor de eigen uitvoering als voor de inwoner is het van belang, dat het beleid regelmatig tegen het licht wordt gehouden, actueel wordt gehouden en op effecten wordt onderzocht. Mogelijk moet na verloop van tijd bijstelling plaatsvinden.